

DEMERS

**către Comisia Electorală Centrală privind
funcționarea sistemului de înregistrare video pe tot parcursul zilei votării și prevenirea
transportului organizat al alegătorilor în ziua votării**

Organizațiile semnatare, membre ale Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC),

Fac apel către Comisia Electorală Centrală:

- *să modifice în regim de urgență pct. 11 și 21 din Regulamentul privind funcționarea Sistemului de înregistrare video în secțiile de votare;*
- *să asigure funcționalitatea camerelor video în ziua votării, de la demararea operațiunilor electorale preparatorii privind deschiderea secției de votare și până la finalizarea procesului de totalizare a rezultatelor votării de către membrii biroului electoral al secției de votare;*
- *să asigure observatorilor naționali acreditați de CEC acces la înregistrările video în baza unei solicitări oficiale;*
- *să adopte o hotărâre privind aspecte ce țin de transportul organizat al alegătorilor la secțiile de votare în ziua alegerilor din 11 iulie 2021.*

La scrutinul prezidențial din 2020, Coaliția civică pentru Alegeri Libere și Corecte a expediat în atenția Comisiei Electorale Centrale (CEC) două demersuri¹ prin care a solicitat întreprinderea măsurilor necesare pentru a asigura funcționalitatea sistemului de înregistrare video pe tot parcursul zilei votării. Comisia Electorală Centrală a elaborat proiectul unei hotărâri de modificare a Regulamentului privind funcționarea Sistemului de înregistrare video în secțiile de votare, care a fost discutată la ședința CEC din 28 octombrie 2020. Hotărârea nu a întrunit numărul necesar de voturi, fiind menținut modul existent de funcționare a sistemului de înregistrare video, prin care se înregistrează doar operațiunile electorale preparatorii privind deschiderea secției de votare și momentul închiderii secției de votare și a operațiunilor de numărare și totalizare a voturilor de către membrii biroului electoral al secției de votare. Unul din motivele enunțate în ședința CEC a fost memoria insuficientă a camerelor video pentru a înregistra două tururi de scrutin.

La 11 iulie 2021, în Republica Moldova urmează să fie organizate alegeri parlamentare anticipate. La fel ca în scrutinul prezidențial din 2020, alegerile din 2021 vor fi organizate în contextul situației specifice legate atât de aplicarea națională și/sau regională, cât și internațională (organizarea alegerilor peste hotare) a restricțiilor sanitar-epidemiologice impuse de pandemia COVID-19.

Deși la nivel național observăm o scădere a numărului de infectări zilnice², ritmul redus de vaccinare din Republica Moldova și apariția unor noi tulpini ale virusului COVID-19, pot oricând duce la inversarea acestei tendințe și impunerea de către statele terțe de noi restricții de acces pentru cetățenii Republicii Moldova. Amintim că, la 20 mai 2021, Consiliul Uniunii Europene și-a actualizat recomandarea

¹ Demersurile au fost expediate pe 16 și 23 octombrie 2020, <https://alegeliber.md/demers-prin-care-coalitia-civica-pentru-alegeri-libere-si-corecte-solicita-comisiei-electorale-centrale-sa-asigure-funcionalitatea-sistemului-de-inregistrare-video-pe-tot-parcursul-zilei-votarii-3119.html> și <https://alegeliber.md/demers-repetat-catre-cec-sa-intreprinda-masuri-de-asigurare-a-funcionalitatii-sistemului-de-inregistrare-video-pe-tot-parcursul-zilei-votarii-3171.html>.

² http://alegeri.md/w/Gestionarea_crizei_COVID-19_%C3%AEn_Republica_Moldova.

referitoare la restricțiile temporare asupra călătoriilor neesențiale către UE și la posibila eliminare a acestor restricții³, stabilind un mecanism de activare a unei frâne de urgență pentru a reacționa rapid la apariția unei variante care suscită interes sau îngrijorare într-o țară terță.

Situația incertă privind evoluția situației epidemiologice poate afecta capacitatea de observare a alegerilor peste hotarele țării de către misiunile naționale și internaționale și de către concurenții electorali. În aceste circumstanțe, CALC consideră că monitorizarea video a operațiunilor electorale pe tot parcursul zilei votării (de la demararea operațiunilor electorale preparatorii privind deschiderea secției de votare și până la finalizarea procesului de totalizare a rezultatelor votării de către membrii BESV) *poate spori gradul de transparență a procedurilor electorale din ziua alegerilor, poate spori responsabilitatea membrilor organelor electorale în procesul executării operațiunilor electorale, poate diminua potențialele încălcări, fraudele electorale în incinta secției de votare și poate contribui la prevenirea sau la probarea eventualelor încălcări. În consecință, monitorizarea video a operațiunilor electorale poate contribui la creșterea încrederii publicului față de rezultatul final al alegerilor atestat de organele electorale.*

În contextul celor expuse, solicităm Comisiei Electorale Centrale să efectueze modificările necesare la *Regulamentul privind funcționarea sistemului de înregistrare video în secțiile de votare* și să revină la versiunea inițială a Hotărârii CEC nr. 2265 din 8 februarie 2019, care să permită înregistrarea video⁴ a operațiunilor electorale pe tot parcursul zilei votării (așa cum a avut loc la alegerile parlamentare din 2019). La fel, solicităm, Comisiei Electorale Centrale să permită accesul la înregistrările video pentru observatorii naționali acreditați de CEC, în baza unei solicitări oficiale.

Totodată, amintim că, în cadrul alegerilor prezidențiale din anul 2020, Comisia Electorală Centrală a fost sesizată privind organizarea transportului la secțiile de votare pentru cetățenii din stânga Nistrului (Transnistria)⁵. Misiunea națională de observare a alegerilor prezidențiale Promo-LEX a semnalat 87 de cazuri de transportare organizată a alegătorilor, preponderent în cazul secțiilor de votare deschise pentru alegătorii din regiunea transnistreană⁶, iar misiunea internațională OSCE/ODIHR a sosit în evidență că din cele 300 de incidente raportate de poliție pe 1 noiembrie 2020 și din alte 325 din timpul celei de-al doilea tur de scrutin prezidențiale, majoritatea incidentelor au fost legate de acuzațiile de transportare organizată în legătură cu cumpărarea voturilor. Din peste 200 de rapoarte, în aproximativ 10 cazuri, poliția a identificat dovezi ale transportului organizat⁷.

Deși problema transportului ilicit de alegători nu a fost reglementată de către Parlament după scrutinul prezidențial din 2020, [hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 4390 din 20 octombrie 2020 cu privire la unele aspecte ce țin de transportul organizat al alegătorilor la secțiile de votare în ziua alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020](#) a dus la diminuarea numărului de incidente de transportare organizată a alegătorilor, constatate de observatorii naționali comparativ cu scrutinul parlamentar din 2019⁸.

În consecință, îndemnăm Comisia Electorală Centrală să adopte o hotărâre similară și pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021.

³ <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2021/05/20/covid-19-council-updates-recommendation-on-restrictions-to-travel-from-third-countries/>.

⁴ O modalitate alternativă suplimentară ar fi transmisiunea live a procesului electoral din fiecare secție de votare pe platformele web gestionate de CEC.

⁵ Raportul CEC totalizare alegeri prezidențiale 2020, pag. 90, https://a.cec.md/ro/privind-aprobarea-raportului-cu-privire-la-rezultatele-alegerilor-pentru-functia-2751_98246.html.

⁶ https://promolex.md/wp-content/uploads/2021/02/Raport-Final_MO-Promo-LEX_2020.pdf.

⁷ <https://www.osce.org/files/f/documents/6/9/481306.pdf>.

⁸ În 2019, Asociația Promo-Lex a constatat 123 de incidente în primul tur al scrutinului prezidențial din 2020 – 50, în turul doi – 37, Sursa: rapoartele finale de monitorizare a alegerilor Promo-LEX.